

Consorti Hospitalari de Vic - Fundació Hospital de la Santa Creu, un ecosistema de recerca fora de l'àmbit metropolità

Pere Roura Poch, Núria Roger Casals

Unitat d'Epidemiologia. Consorci Hospitalari de Vic – Fundació Hospital de la Santa Creu. Direcció de Transferència de Coneixement. Consorci Hospitalari de Vic. Vic

El desplegament del mapa sanitari de Catalunya va preveure l'any 1986 la creació d'un nou hospital que donés atenció sanitària a una àrea d'influència constituïda per la comarca d'Osona i la del Ripollès. L'obertura i la posada en marxa d'aquest centre suposaria una millora en la prestació de l'assistència sanitària a les comarques abans esmentades. Aquest hospital, el Consorci Hospitalari de Vic (CHV), va ser el primer que es va crear a Catalunya seguint aquest model. És una entitat pública que ofereix serveis assistencials a nivell sanitari, sociosanitari i de salut mental a la comarca d'Osona, tant a nivell públic com privat. S'organitza com un consorci públic, sense ànim de lucre, integrat per la Generalitat de Catalunya i la Fundació de l'Hospital de la Santa Creu de Vic. Gestiona sis centres amb perfils diferenciats, ubicats cadascun en sengles edificis de Vic (Hospital Universitari de Vic, Clínica de Vic i Osona Salut Mental) i Manlleu (Hospital Sant Jaume de Manlleu, Centre de dia Josep Roqué i Residència Aura), i compta amb un equip de més de 1.400 professionals.

D'altra banda, amb gairebé 700 anys d'història, la Fundació Hospital de la Santa Creu de Vic (FHSC) és una institució de serveis de salut i socials, tant en l'àmbit públic com privat, sense ànim de lucre. La seva raó de ser és millorar la salut i/o benestar de les persones en situació de malaltia avançada, fragilitat i/o dependència i de les seves famílies. Compta amb 280 professionals entre l'Hospital Universitari de la Santa Creu de Vic i les residències i centres de dia d'El Nadal de Vic, la Fundació Gallifa de Sant Hipòlit de Voltregà i el Servei d'Atenció Integral a la Gent Gran en l'Àmbit Rural (SAIAR) de Folgueroles.

El CHV i l'FHSC s'organitzen sota una mateixa gerència i un mateix equip directiu i de professionals.

L'aposta per la recerca del CHV-FHSC és palesa des del seu inici, tal com consta en els seus estatuts. L'any 1993, a partir d'una convocatòria de "creación y consolidación de la Red de Unidades de Investigación (REUNI)", que

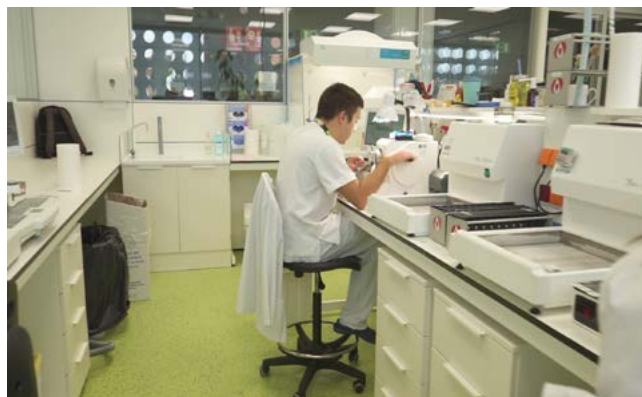

FIGURA 1. Laboratori del Consorci Hospitalari de Vic

finançava unitats de suport a la recerca de l'Institut de Investigación Carlos III, es va acreditar la Unitat Clínico-Epidemiològica del CHV. Aquesta unitat ha constituït el suport metodològic dels projectes de recerca desenvolupats des de l'hospital i ha estat la llavor de la recerca, al mateix temps que ha posat de manifest la voluntat de les diferents gerències del CHV-FHSC de mantenir i potenciar aquesta unitat i, per tant, la recerca. Aquesta unitat es va veure reforçada posteriorment pel finançament d'una convocatòria de "Ayudas Económicas para Infraestructuras Científicas", del mateix Instituto de Salud Carlos III (any 2004). Així mateix, la pròpia estructura del CHV-FHSC disposa d'una Direcció de Transferència de Coneixement, que porta la planificació estratègica i l'operativa del desenvolupament de la recerca i la docència i que forma part del comitè de direcció del CHV-FHSC.

Els vincles amb la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC) han suposat un altre factor que ha contribuït al desplegament de la recerca de CHV-FHSC. A partir d'un primer acord firmat l'any 1998, es va consolidar aquesta relació a través del primer conveni de relació amb la Universitat de Vic (2012) i posteriorment amb la resolució publicada al DOGC que reconeixia al CHV com a hospital universitari (any 2018).

El desplegament de tot el conveni d'hospital universitari ha contribuït a potenciar el desenvolupament dels professionals del territori i a atreure i consolidar talent que s'ha vinculat tant al projecte assistencial com al projecte docent i de recerca. En aquest camp, ha estat un motor transcendent la creació de la Facultat de Medicina l'any

Correspondència: Núria Roger Casals
Consorti Hospitalari de Vic
C/ Francesc Pla el Vigatà, 1
08500 Vic
Tel. mòbil 690 624 073
Adreça electrònica: nroger@chv.cat

2017 que, juntament amb la Facultat de Ciències de la Salut i amb el suport de tota l'estructura universitària, ha contribuït a potenciar el coneixement. Fruit d'aquesta estratègia conjunta entre el CHV-FHSC i la UVic-UCC en l'àmbit de coneixement i de la recerca, s'ha creat un viver de projectes de recerca que han permès consolidar els seus resultats. Des del mes de maig de 2022, la creació de l'Institut de Recerca i Innovació en Ciències de la Vida i de la Salut a la Catalunya Central (IRIS-CC), liderat per la UVic-UCC i amb un ampli patronat format, entre altres, per les institucions sanitàries de la Catalunya central, ha estat un altre impuls per al desenvolupament de la recerca. Sota el paraigua d'IRIS-CC s'han anat desplegant diferents estructures per potenciar la recerca. Així, el juliol de 2023, el Departament de Salut de Catalunya va acreditar el Comitè Ètic d'Investigació amb medicaments, CEIM IRIS.

L'1 de novembre de 2023 es posà en marxa operativament el Biobanc de l'IRIS-CC, un biodipòsit on s'emmagatzemen mostres biològiques que després s'utilitzaran per a la investigació i la recerca, que va aconseguir l'autorització per a la constitució i funcionament de la Direcció General de Planificació i Recerca en Salut, del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya. El Biobanc, ubicat a la segona planta del nou edifici dels laboratoris del CHV, ha estat possible fruit del lideratge compartit entre CHV i IRIS-CC i d'una estreta col·laboració en què les aportacions d'espais han vingut per part del CHV i les dotacions d'inversió i funcionament per part de l'IRIS-CC.

El desembre de 2024 es va aconseguir, sota l'empara de l'IRIS-CC, el finançament per part de l'Institut de Salut Carlos III per a la creació d'una Unitat d'Investigació Clínica en els espais de CHV, que permetrà el desenvolupament d'assaigs clínics mantenint la separació del funcionament entre la part assistencial i la recerca. Aquesta unitat comptarà amb 10 punts de tractament i tots els espais de suport relacionats.

La consolidació d'aquesta estructura de recerca es fonamenta en l'estratègia de potenciar els recursos humans (doctorats, doctorats industrials i recerca postdoctoral) i de potenciar els projectes de recerca aplicada. La creació d'un *hub* d'innovació, amb vinculació amb empreses de la comarca, a partir de la generació de projectes conjunts és l'aspecte a consolidar en el futur proper i ja s'ha iniciat a partir de la firma de convenis concrets.

Resultats de la recerca

Els resultats de la recerca que es presenten a continuació s'han distribuït en els següents apartats: recursos humans, publicacions, participació en grups de recerca i projectes de recerca finançats. Cal destacar la recerca en l'àmbit de la salut mental i de la geriatria i l'envelliment com a àmbits remarcables en el camp de la recerca que es desenvolupa.

Recursos humans

El que en un principi semblava una quimera, ha portat a poder aconseguir el desenvolupament dels professionals del CHV-FHSC. Actualment hi ha 52 professionals amb títol de doctor i estant en desenvolupament 10 tesis reconegudes i finançades en les darreres convocatòries de la iniciativa Doctorats industrials de l'AGAUR. El desplegament d'un pla de recerca específic per a infermeria (Pla ERCU) ha potenciat també la recerca en l'àmbit de les cures i la recerca interdisciplinària, de manera que diferents professionals d'infermeria han obtingut el grau de doctor i altres estan desenvolupant les seves tesis.

Diferents professionals del CHV-FHSC han aconseguit el reconeixement de sexennis de recerca i l'acreditació per l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU), i per l'Agència Nacional de Evaluación y Acreditación (ANECA).

S'han aconseguit intensificacions del Pla Estratègic de Recerca i Innovació en Salut (PERIS) per a 11 investigadors, des de l'any 2002, un dels quals està actualment en actiu.

Les intensificacions han estat en la disciplina d'infermeria en els següents camps:

Cura i resolució de les ferides complexes

- SLT002/16/00191: Validació assistencial d'un nou sistema digital d'alta resolució per a la mesura i seguiment de les ferides.
- SLT002/16/00182: Intervenció coordinada d'una unitat clínica de ferides hospitalària amb les àrees bàsiques del seu territori per millorar els resultats d'atenció a les ferides complexes.
- SLT008/18/00157: Estudi de la relació entre l'escala de Braden, l'índex de fragilitat i les lesions relacionades amb la dependència en pacients tractats en un hospital d'atenció intermèdia.
- SLT008/00159: Estudi de l'ús de la teràpia amb microempelts autòlegs amb segell per promoure la reepitelització cel·lular en la curació de ferides complexes tractades en una unitat clínica de ferides.
- SLT035/24/00004: Estudi observacional sobre l'efecte de l'empelt autòleg de pell en ferides complexes.

Dolor

- SLT006/17/00298: Maneig del dolor en pacients dements d'una UGA a través de la reflexió. Consorci Hospitalari de Vic.
- Salut mental
- SLT006/17/00097: Temptatives autolítiques en la prevenció del suïcidi hospitalari de Vic.

Seguretat de pacient

- SLT002/16/00242: Ús de llenguatge estandarditzat NIC per a la mesura de la intensitat de cures infermeres a una unitat de crítics.

- SLT008/18/00184: Disseny i validació d'un qüestionari centrat en la persona amb malaltia crònica per la mesura del risc de lesió per caiguda, des d'una perspectiva de gènere.
- I en el camp de la medicina:
- SLT228/18/00152 i SLT228/18/00139: Estratègia territorial d'adequació de la prescripció i de l'adherència centrat en la persona.

Publicacions

En els darrers anys s'ha aconseguit una mitjana de 40 a 50 publicacions en revistes indexades cada any amb una mitjana de factor d'impacte de 170.

Grups de recerca acreditats

La recerca dels professionals del CHV s'articula a través de grups de recerca que han aconseguit el reconeixement de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR). Actualment, els grups reconeguts en els quals participen investigadors del CHV-FHSC són els següents:

Grups emergents

- Multidisciplinary Inflammation Research Group (MIRG) - Codi 2021 SGR 01474.
- Innovació en Salut Mental i Benestar Social (ISaM-Bes) - Codi 2021 SGR 01461.
- Mechanisms of Disease Lab (MoD Lab) - Codi 2021 SGR 01175.

Grups consolidats

- C3RG (Grup de Recerca en Cronicitat de la Catalunya Central) - Codi 2021 SGR 01521.
- Methodology, Methods, Models and Outcomes of Health and Social Sciences (M3O) - Codi 2021 SGR 00828.
- Reparació i Regeneració Tissular (TR2Lab) - Codi 2021 SGR 00816.

Projectes de recerca amb finançament

S'ha aconseguit finançament competitiu procedent de diferents entitats financeres. En alguns casos aquests projectes són promoguts per investigadors propis del CHV-FHSC o bé els investigadors hi participen com a col·laboradors. Destaquem a continuació alguns dels projectes més significatius:

- PERIS 2018 Trastorns del neurodesenvolupament, fracàs escolar i alteracions conductuals a l'adolescència: estudi prospectiu i de modelització territorial de dos grups d'alumnes d'ESO de la Catalunya central.
- Projectes d'I+D+i en salut - Instituto de Salud Carlos III
- PI 21/01542 Infección por *Mycoplasma genitalium*: prevalencia de la resistencia antibiótica en España y evaluación de una nueva estrategia terapéutica. IP: Judit Serra Pladevall.

- PI 24/00211: Análisis multidimensional para una terapia personalizada con plasma rico en plaquetas autólogo: estudio observacional longitudinal en pacientes con heridas complejas. IP: Marta Otero i Mariona Espauella.
- Participació en projectes europeus
- La diabetis com accelerador del deteriorament cognitiu i malaltia d'Alzheimer: abordatge integral i adherència al tractament. Joan Carles Rovira, Francesc Escabia, Anna Bartès, Antoni Casals, Jordina Muñoz, Laura Espinosa. Projecte finançat amb Fons FEDER. COMRDI15-1-0024-07.
- El projecte d'especialització i competitivitat territorial (PECT) emmarcat en la RIS3cAT en el programa operatiu FEDER de Catalunya 2014-2020. Osona Transformació Social (PECT).
- Projecte Erasmus+ European Programme Join4Joy, coordinat per la UVic-UCC; llença una formació en anglès per a professionals i estudiants de l'àmbit de la salut i l'exercici amb persones grans.
- Projecte PROCON - Boosting innovation, entrepreneurship and training for promoting continence in nursing homes (PROCON), cofinançat per la Unió Europea, coordinat per la UVic-UCC; estudia com millorar l'atenció de la incontinència urinària a les residències de gent gran.
- Projecte EAAD-Best - Adapting and implementing EAAD's best practice model to improve depression care and prevent suicidal behavior in Europe (EAAD-Best).

Resum

En resum, el desenvolupament de la recerca és un repte important per a les organitzacions. La generació de preguntes de recerca és un element inherent a la pràctica clínica. L'estructuració d'aquestes preguntes de recerca i el suport metodològic al seu desplegament són factors clau per mantenir la recerca en les institucions sanitàries. El grau de competitivitat de la recerca fa imprescindible participar en projectes de recerca competitiu i estructurar-se en grups de recerca que permetin el finançament competitiu. El CHV-FHSC va iniciar aquest camí des del seu inici. Actualment, aquest camí ha rebut un important impuls al potenciar-se gràcies a la vinculació amb la UVic-UCC i amb l'IRIS-CC per aconseguir la generació de nou coneixement. La vinculació amb empreses del territori per a la creació d'un *hub* d'innovació emmarca les noves línies de treball.